

35min op weg naar

Meer 35minners dan voorheen slagen erin om na afwijzing van hun WIA-claim aan het werk te blijven. Dit is een van de conclusies van het onderzoek dat Regioplan eind 2008 in opdracht van de Stichting van de Arbeid heeft uitgevoerd. Blijkbaar slagen werkgevers en werknemers er steeds beter in een oplossing binnen of buiten de organisatie te vinden als na twee jaar ziekte de werknemer niet in aanmerking komt voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Maar loont het eigenlijk wel om je in te spannen voor een groep van niet meer dan 15.000 werknemers?

Cora van Horssen en Suzanne Slotboom

Sinds de invoering van de WIA eind 2005 geldt dat werknemers die minder dan 35 procent arbeidsongeschikt worden verklaard geen recht hebben op een WIA-uitkering. Deze werknemers hebben nog een verdien capaciteit van ten minste 65 procent. Van werkgever en werknemer wordt verwacht dat zij samen tot een oplossing komen.

De sociale partners hebben afgesproken de re-integratie van 35minners te monitoren. Regioplan heeft daarom eind 2008 voor de derde maal de arbeidsmarktpositie van 35minners onderzocht. In het onderzoek is de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie van gehele groep 35minners vanaf 2006 in kaart gebracht. Daaruit blijkt dat het percentage werkende 35minners stijgt (tabel 1). Interessant daarbij is te zien dat de 35minners van wie eind 2007 de WIA-claim is afgewezen het beduidend beter doen dan de werknemers die begin 2006 voor de WIA zijn beoordeeld (tabel 2).

Dit zou betekenen dat de afspraken die binnen de Stichting van de Arbeid zijn gemaakt hun vruchten beginnen af te werpen en werkgevers steeds meer oog hebben voor deze groep. Het is echter de vraag of dit werkelijk de reden is van de stijging. Het gaat immers om een vrij beperkte groep van nog geen 15.000 werknemers tussen januari 2006 en juni 2008.

Gering percentage

De sectoren waaruit in absolute zin de meeste 35minners afkomstig zijn, zijn de sectoren 'gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen' (2931) en 'metaalnijverheid' (1039). In alle andere sectoren komt het totaal aantal 35minners in tweeënhalf jaar niet boven de duizend werknemers. In de meeste orga-

nisaties zijn er in de afgelopen tweeënhalf tot drie jaar dan ook helemaal geen werknemers minder dan 35% arbeidsongeschikt verklaard. Je kunt je afvragen of er sprake kan zijn van een veranderende houding ten opzichte van 35minners en een andere aanpak van deze problematiek als de meeste werkgevers het fenomeen 35minner niet in de praktijk kennen.

'Krappe arbeidsmarkt in 2008 dwong werkgevers tot behoud van zoveel mogelijk medewerkers'

Een verklaring voor de stijging van het percentage werkende 35minners moet veel eerder gezocht worden in een tot 2008 steeds krappe arbeidsmarkt die werkgevers dwingt personeel te behouden. Daarbij gaat het niet alleen om 35minners, maar ook om langdurig zieke werknemers, of om werknemers die tijdelijk minder belastbaar zijn vanwege substantiële (mantel)zorgtaken. Ook uit onderzoek naar de re-integratie van zieke werknemers blijkt namelijk dat werkgevers die moeite hebben om personeel te werven meer investeren in de re-integratie van zieke werknemers.(1)

Geen verspilde moeite

Is dan de aandacht van de sociale partners voor de 35minners verspilde moeite? Integendeel, want ondanks een stijging

Tabel 1 Stand van zaken op drie meetmomenten van totale groep 35minners

	Dec 2006 (n=6.318)	Dec 2007 (n=11.865)	Juni 2008 (n=14.497)
Werkend	51,3%	57,1%	61,7%*
WW-uitkering	48,4%	47,6%	46,6%
WWB-uitkering	3,8%	3,7%**	n.n.b.

* Werkenden maart 2008 ** WWB-uitkering halverwege 2007

Bron: Slotboom, S. en Horssen, C. van (2009) *35min op weg naar werk. De arbeidsmarktpositie van 35minners vanaf 2006. Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam*

werk

van het percentage werkende 35minners, is nog een fors deel van deze werknemers een jaar na de WIA-beoordeling werkloos. De werknemers die in de eerste helft van 2007 zijn beoordeeld, doen het weliswaar beter dan degenen die voor die tijd zijn beoordeeld, maar een jaar na de WIA-beoordeling is zelfs van deze groep ruim eenderde nog niet aan het werk.

Daarbij komt dat het grootste deel van de 35minners in het eerste jaar na de WIA-beoordeling in ieder geval een aantal maanden zonder werk zit, terwijl de sociale partners juist willen voorkomen dat werknemers na de WIA-beoordeling werkloos worden. Het is immers moeilijker om als werkloze met een, weliswaar beperkte, arbeidshandicap werk te vinden dan als werknemer met een dienstverband.

Voorkomen is beter...

Om werkloosheid van 35minners te voorkomen is het echter noodzakelijk de aandacht te verschuiven van de periode ná de WIA-beoordeling naar de periode ervoor. Juist in de periode voor de WIA-beoordeling valt winst te behalen. De inspanningen van werkgever en werknemer zouden zich met andere woorden moeten richten op het voorkomen van de 35minsituatie. Het gaat dan niet meer om een kleine groep 35minners, maar om een veel grotere groep langdurig zieke werknemers. Hier heeft vrijwel iedere werkgever ervaring mee.

In veel gevallen gebeurt er al voldoende in de eerste twee ziektejaren. Immers een groot deel van de langdurig zieke werknemers re-integreert binnen twee jaar. Bij de 35minners lukt dit niet, terwijl zij waarschijnlijk voor wat betreft de mate van arbeidsongeschiktheid niet veel verschillen van andere langdurig zieke werknemers.

Succesfactoren

Een eenduidig antwoord op de vraag waarom het bij de ene werknemer wel lukt en bij de ander niet valt niet te geven. Uit eerder onderzoek van Regioplan blijkt dat verschillende factoren een rol spelen, waaronder de relatie tussen werkgever en werknemer, gezondheid en de beschikbaarheid van passend werk.

Mogelijk is een deel van de werknemers dat niet re-integreert, ondanks een beperkt verlies aan verdiencapaciteit, wel

arbeidsongeschikt voor de eigen functie. Het is daarbij zeer waarschijnlijk dat bij veel van deze werknemers toch erg lang wordt vastgehouden aan het re-integreren binnen de eigen functie en/of bij de eigen werkgever. Dit blijkt ook het feit dat slechts 13 procent van de 35minners sinds 2006 bij een andere werkgever is gere-integreerd.

Juiste route

Werkgevers en werknemers zouden zich wellicht eerder kunnen afvragen of de gekozen re-integratie route wel de

'Niet alleen focussen op behoud van de eigen functie'

juiste is. De sociale partners bevelen naar aanleiding van eerder onderzoek van Regioplan naar 35minners dan ook aan om zo snel mogelijk de mogelijkheden en beperkingen van werknemers in kaart te brengen en tegelijkertijd de re-integratiemogelijkheden binnen of buiten de eigen organisatie te onderzoeken.

Dit hoeft overigens niet te betekenen dat langdurige zieke werknemers massaal op het tweede spoor worden gezet. Het biedt echter wel in een eerder stadium meer duidelijkheid over het perspectief op re-integratie. Op deze manier blijft er in de eerste twee ziektejaren meer tijd over om doelgericht aan re-integratie te werken, zodat de relatief kleine groep 35minners ook klein blijft of zelfs nog kleiner wordt.

Cora van Horssen en Suzanne Slotboom, Regioplan Beleidsonderzoek

Het rapport *35 min op weg naar werk. Arbeidsmarktpositie van 35minners vanaf 2006* is te downloaden op www.regioplan.nl

Noot

(1) Timmerman J.P.H.K., Wissink, C.E., en Geuns, R.C. (2007) Werkgeversaanpak van re-integratie bij ziekte. Re-integratie sinds de wet VLZ in de sectoren voortgezet onderwijs, kleinmetaal en organisatieadvies. Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam.

Tabel 2 Moment van claimbeoordeling afgezet tegen ontwikkeling percentage werkenden

Claimperiode	3 maanden na beoordeling	6 maanden na beoordeling	9 maanden na beoordeling	12 maanden na beoordeling
1e helft 2006 (n=2.541)	41,9%	46,8%	53,3%	58,8%
2e helft 2006 (n=3.539)	46,5%	52,8%	59,1%	63,8%
1e helft 2007	51,4% (n=3.005)	56,3% (n=3.005)	62,5% (n=3.005)	64,3% (n=1.729)
2e helft 2007	63,4% (n=2.730)	67,2% (n=1.400)	n.n.b.	n.n.b.

Bron: Slotboom, S. en Horssen, C. van (2009) *35min op weg naar werk. De arbeidsmarktpositie van 35minners vanaf 2006*. Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam